

**POWIATOWY PROGRAM
OCHRONY ZDROWIA PSYCHICZNEGO
na lata 2024-2030
dla
Powiatu Elckiego**

Elk 2024 rok

Spis treści

Wstęp.....	4
II. Struktura demograficzna Powiatu	6
III. Diagnoza występowania zaburzeń psychicznych na terenie Powiatu Ełckiego.....	6
1. Dostęp do świadczeń, leczenia, opieki i potrzeb z zaburzeniami psychicznymi na terenie Powiatu Ełckiego.	8
2. Dane dotyczące wydawania orzeczeń o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności osobom z zaburzeniami psychicznymi.	16
3. Dane o stanie osób bezrobotnych, niepełnosprawnych, w tym z zaburzeniami psychicznymi.	21
4. Profilaktyka zachowań suicydalnych.	23
IV. Formy wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi.	26
1. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Ełku.....	26
2. Ośrodki Pomocy Społecznej.	31
3. Warsztaty Terapii Zajęciowej.	35
4. Środowiskowe Domy Samopomocy.	35
5. Domy Pomocy Społecznej.	37
6. Powiatowe Centrum Pomocy Psychologiczno – Pedagogicznej w Ełku.....	38
7. Specjalny Ośrodek Szkolno – Wychowawczy.....	40
8. Organizacje Pozarządowe.	40
V. Cele i zadania Programu wraz z harmonogramem działań.....	43
VI. Sprawozdawczość.	53
Spis tabel.....	54

Wstęp

Program opracowany został na podstawie Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 30 października 2023 r. w sprawie Narodowego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego na lata 2023-2030 (t.j. Dz.U. z 2023 r. poz. 2480), którego główne cele sformułowane zostały w następującym brzmieniu:

- zapewnienie osobom z zaburzeniami psychicznymi, w tym osobom uzależnionym oraz doświadczającym kryzysu psychicznego, wszechstronnej i kompleksowej opieki i wsparcia adekwatnych do ich potrzeb,
- prowadzenie działań na rzecz zapobiegania stygmatyzacji i dyskryminacji osób z zaburzeniami psychicznymi.

Ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 roku o ochronie zdrowia psychicznego (t.j., Dz. U. z 2022 r., poz. 2123 ze zm.) definiuje osobę z zaburzeniami psychicznymi jako osobę chorą psychicznie (wykazującą zaburzenia psychopatyczne), upośledzoną umysłowo lub wykazującą inne zakłócenia czynności psychicznych, które zgodnie ze stanem wiedzy medycznej zaliczane są do zaburzeń psychicznych, a osoba ta wymaga świadczeń zdrowotnych lub innych form pomocy i opieki niezbędnych do życia w środowisku rodzinnym lub społecznym.

Zgodnie z powyższą ustawą, ochronę zdrowia psychicznego zapewniają organy administracji rządowej i samorządowej oraz instytucje do tego powołane.

Zadaniem samorządów powiatowych zgodnie z Narodowym Programem Ochrony Zdrowia Psychicznego jest zapewnienie osobom z zaburzeniami psychicznymi wielostronnej opieki adekwatnej do ich potrzeb realizowane poprzez:

- upowszechnienie zintegrowanego i kompleksowego modelu ochrony zdrowia psychicznego w oparciu o model opieki środowiskowej,
- upowszechnienie zróżnicowanych form pomocy i oparcia społecznego,
- aktywizacja zawodowa i społeczna osób z zaburzeniami psychicznymi,
- skoordynowanie dostępnych form opieki i pomocy,

Celem opracowania Powiatowego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego dla Powiatu Ełckiego na lata 2024-2030 jest przede wszystkim prawidłowe diagnozowanie sytuacji zdrowotnej mieszkańców powiatu ełckiego, przeprowadzenie analizy potrzeb i dostępności do każdego rodzaju świadczeń skierowanych do osób z zaburzeniami psychicznymi, a w efekcie końcowym ustalenie obszarów wymagających korekty, aktywizacji i podjęcia działań np.: edukacyjno – promocyjnych kierowanych do wszystkich mieszkańców powiatu, których głównym celem będzie pogłębianie wiedzy o zdrowiu psychicznym oraz zapobieganie stygmatyzacji osób z zaburzeniami

psychicznymi, jak również ich rodzin.

Stygmatyzacja osób z zaburzeniami psychicznymi należy do podstawowych przeszkód, które trzeba pokonać, jeśli ma się promować integrację społeczną, wzmacniać więzi społeczne oraz wpływać na poprawę zdrowia psychicznego.

Celem tego Programu jest również stworzenie warunków osobom niepełnosprawnym z zaburzeniami psychicznymi, umożliwiających maksymalne wykorzystanie ich potencjalnych zdolności i możliwości dla osiągnięcia, jak największej życiowej samodzielności i aktywności i poprawy warunków życia oraz podniesienie świadomości społecznej o problemach osób niepełnosprawnych z zaburzeniami psychicznymi, mieszkańców powiatu ełckiego i zapewnienia im godnego, możliwie pełnego i równoprawnego uczestnictwa w życiu społecznym.

Zarządzeniem Starosty Ełckiego Nr 13.2024 z dnia 25 marca 2024 r. został powołany Zespół d/s Opracowania Powiatowego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego na lata 2024-2030 na obszarze Powiatu Ełckiego .

Podstawa Prawna:

- Ustawa z dnia 5 czerwca 1998 r. o Samorządzie Powiatowym (t.j., Dz. U. z 2024 r., poz. 107),
- Ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 r. o Ochronie Zdrowia Psychicznego (t.j., Dz. U. z 2022 r. poz. 2123 ze zm.),
- Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 30 października 2023 r. w sprawie Narodowego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego na lata 2023-2030 (t.j., Dz. U. z 2023 r. poz. 2480),
- Ustawa z dnia 27 sierpnia 2004 r. o Świadczeniach Opieki Zdrowotnej Finansowanych ze Środków Publicznych (t.j., Dz. U. z 2024 r., poz. 146),
- Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o Pomocy Społecznej (t.j., Dz. U. z 2023 r. poz. 901 ze zm.)
- Ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o Rehabilitacji Zawodowej i Społecznej oraz Zatrudnianiu Osób Niepełnosprawnych (t.j., Dz. U. z 2024 r. poz. 44).

II. Struktura demograficzna Powiatu

Powiat Ełcki, położony jest we wschodniej części województwa warmińsko-mazurskiego, obejmuje Pojezierze Ełckie i część Mazur Garbatych. Dopiero po II wojnie światowej został włączony do Polski i aż do reformy administracyjnej w 1975 roku był częścią województwa białostockiego. W 1975 roku zniesiono powiaty i wprowadzono nowy podział na województwa, w wyniku którego obszar dzisiejszego powiatu ełckiego znalazł się na terytorium województwa suwalskiego. Po kolejnej reformie administracyjnej w 1999 roku, dzięki której przywrócono powiaty, nasz powiat znalazł się na terytorium nowopowstałego województwa warmińsko-mazurskiego.¹

W skład powiatu wchodzi gmina miasto Ełk (stolica powiatu, trzecie co do wielkości miasto województwa warmińsko-mazurskiego) oraz gminy wiejskie: Ełk, Kalinowo, Prostki i Stare Juchy. Zajmuje on obszar 1 112 km², na koniec czerwca 2023 roku liczył 88 530 mieszkańców.

Tabela 1: Ludność Powiatu Ełckiego w latach 2020-2023

Liczba ludności Powiatu Ełckiego	
Lata	Liczba
2020	91395
2021	91000
2022	88621
2023 (stan na czerwiec 2023)	88530

Zródło: Opracowanie własne na podstawie danych bazy GUS.

III. Diagnoza występowania zaburzeń psychicznych na terenie Powiatu Ełckiego.

Oszacowanie częstotliwości występowania zaburzeń psychicznych wśród mieszkańców powiatu ełckiego jest trudnym zadaniem, ponieważ nie ma dokładnych statystyk w tym obszarze. Dane pochodzące z NFZ nie odzwierciedlają stanu rzeczywistego, ponieważ tylko niewielka część pacjentów z zaburzeniami psychicznymi korzysta z pomocy w ramach NFZ. Bardzo trudna jest także do oszacowania liczba osób znajdujących się w grupie ryzyka wystąpienia zaburzeń psychicznych. Aktualnie najbardziej wiarygodnych danych na temat kondycji zdrowia

¹ Raporty o Stanie Powiatu Ełckiego.

psychicznego dostarczają badania EZOP I i EZOP II, których wyniki odnoszą się do całej populacji kraju. Można więc uznać, że są także reprezentatywne dla populacji powiatu ełckiego.

Badanie EZOP II wskazało, że dane pochodzące z NFZ zaniżają statystyki dotyczące rozpowszechnienia zaburzeń psychicznych w polskim społeczeństwie. Znaczna część osób borykających się z różnego rodzaju problemami psychicznymi nie jest objęta leczeniem i nie pojawia się w systemie NFZ. Wskazuje na to istnienie systemowych problemów w dostępności do opieki i leczenia dla tej kategorii pacjentów. W rekomendacjach z badania EZOP II wskazano, że: „zdecydowana większość osób cierpiących na zaburzenia psychiczne nie otrzymuje lub nie korzysta z adekwatnej pomocy. Dotyczy to nie tylko dorosłych, ale w jeszcze większym stopniu dzieci i młodzieży. Luki tej nie zapełni obecny system psychiatrycznej ochrony zdrowia, w którym kluczowym elementem jest opieka stacjonarna. Potrzebna jest głęboka, środowiskowa reforma ochrony zdrowia psychicznego motywująca do podjęcia odpowiedzialności za powierzoną populację i rozwiązania związanych z tym zadań we współpracy z innymi sektorami”²

Od lat eksperci wskazują na wyzwanie dla zdrowia publicznego, jakim jest ochrona zdrowia psychicznego. Problem zaburzeń i chorób psychicznych stał się szczególnie istotny w ostatnich latach. Do wzrostu rozpowszechnienia problemów psychicznych przyczyniła się epidemia COVID-19 oraz konieczność czasowego wprowadzenia związanych z nią ograniczeń. Obecnie kolejnym wyzwaniem są negatywne konsekwencje dla zdrowia psychicznego wojny toczącej się w Ukrainie oraz konieczność zapewnienia właściwego wsparcia dla osób dotkniętych tym konfliktem.

Zgodnie z wynikami badania EZOP II 26,46% osób w Polsce cierpiało kiedykolwiek w życiu z powodu co najmniej jednego zaburzenia psychicznego, natomiast w ciągu ostatnich 12 miesięcy było to 7,93% osób. Odnosząc się do tych statystyk należy szacować, że nawet około 6000 mieszkańców powiatu ełckiego w ciągu ostatnich 12 miesięcy mierzyło z co najmniej jednym zaburzeniem psychicznym.

Rozpowszechnienie zaburzeń psychicznych według wielkości miejsca zamieszkania wskazuje na ciekawą zależność. Najmniejsze rozpowszechnienie notujemy na wsiach i w wielkich miastach powyżej 200 tys. mieszkańców, gdzie nie przekracza 20%, znacznie wyższe, bo sięgające 30%, w miastach małych do 50 tys. mieszkańców i w miastach średniej wielkości do 200 tys. mieszkańców. Nie można wykluczyć, że na wsiach rolę ochronną odgrywają takie czynniki jak oparcie, które dają więzi rodzinne i sąsiedzkie, a w wielkich miastach większy udział osób z wykształceniem wyższym oraz mniejszy na ogół poziom bezrobocia w porównaniu z mniejszymi

2 Www.ezop.edu.pl

miastami.³

1. Dostęp do świadczeń, leczenia, opieki i potrzeb z zaburzeniami psychicznymi na terenie Powiatu Elckiego.

Na szczególną uwagę w diagnozie występowania zaburzeń psychicznych na terenie Powiatu Elckiego zasługują dane dotyczące liczby udzielonych porad i liczba placówek ambulatoryjnej opieki zdrowotnej, kadry psychiatrycznej, która przedstawia się następująco:

Tabela 2: Kadra psychiatryczna w powiecie elckim

Kadra psychiatryczna udzielająca świadczenia w powiecie elckim				
Zawód/Specjalność	2020 rok	2021 rok	2022 rok	2023 rok
Lekarz specjalista psychiatrii	4	4	4	4
Psycholog kliniczny	1	1	1	1
Psychoterapeuta	7	7	5	7
Specjalista psychoterapii uzależnień	11	11	11	11
Razem:	23	23	21	23

Źródło: Warmińsko – Mazurski Oddział Wojewódzki NFZ w Olsztynie.

W przypadku specjalistów w dziedzinie psychiatrii zauważa się systemowy brak wykwalifikowanej kadry, szczególnie w psychiatrii dzieci i młodzieży. Zauważalny jest odpływ lekarzy psychiatrów wieku rozwojowego do praktyk prywatnych. Natomiast szkoleniem w tym zakresie zainteresowanych jest niewielu lekarzy, co powoduje nasilenie zjawiska rozwarstwienia społecznego w dostępie do opieki psychiatrycznej i psychoterapeutycznej.

Tabela 3: Ambulatoryjna opieka

Liczba usług i liczba osób leczonych ambulatoryjnie z powiatu elckiego				
Lata		2021	2022	2023
Typ leczenia	Grupowa wiekowa	Liczba pacjentów	Liczba pacjentów	Liczba pacjentów
Świadczenia ambulatoryjne	dorośli	2738	2950	3057
Świadczenia ambulatoryjne	pac. do 18 roku życia	47	426	362
Razem:		2785	3376	3419

Źródło: Warmińsko – Mazurski Oddział Wojewódzki NFZ w Olsztynie.

Tabela 4: Zakres świadczeń dla osób dorosłych

Liczba usług z podziałem na zakres w opiece psychiatrycznej z powiatu elckiego dla osób powyżej 18 roku życia		
Zakres świadczeń	2022	2023
	Liczba świadczeń	Liczba świadczeń
Leczenie środowiskowe (domowe)	817	861
Świadczenia dzienne psychiatryczne dla dorosłych	666	841
Świadczenia dzienne terapii uzależnienia od alkoholu	384	543
Świadczenia psychiatryczne ambulatoryjne dla dorosłych	9184	8933
Świadczenia terapii uzależnienia od alkoholu stacjonarne	30	32
Świadczenia terapii uzależnienia i współuzależnienia od alkoholu	4688	5246
Świadczenia terapii uzależnienia od substancji psychoaktywnych innych niż alkohol	372	393
Razem:	16141	16849

Źródło: Warmińsko – Mazurski Oddział Wojewódzki NFZ w Olsztynie.

Tabela 5: Zakres świadczeń dla dzieci i młodzieży

Liczba usług z podziałem na zakres w opiece psychiatrycznej z powiatu elckiego dla dzieci i młodzieży		
Zakres świadczeń	2022	2023
	Liczba świadczeń	Liczba świadczeń
Leczenie środowiskowe (domowe)	7	8
Świadczenia psychiatryczne ambulatoryjne	25	17
Świadczenia terapii uzależnienia i współuzależnienia od alkoholu	5	10
Świadczenia terapii uzależnienia od substancji psychoaktywnych innych niż alkohol	15	11
Ośrodek Środowiskowej Opieki Psychologicznej i Psychoterapeutycznej dla dzieci i młodzieży – I Poziom Referencyjny (Rozliczenie Produktu)	3190	4138
Razem:	3242	4184

Źródło: Warmińsko – Mazurski Oddział Wojewódzki NFZ w Olsztynie.

Na terenie Powiatu Elckiego funkcjonują poradnie, które zajmują się poradami lekarskimi dla osób z zaburzeniami nerwowymi, lękowymi, depresyjnymi, uzależnieniem alkoholowym, schorzeniami z grupy psychoz i innymi zaburzeniami psychicznymi.

Porady lekarskie udzielone w specjalistycznej ambulatoryjnej opiece zdrowotnej w Poradniach Zdrowia Psychicznego w Powiecie Elckim:

- **Poradnia Zdrowia Psychicznego w Elku ul. Kochanowskiego 68A**, która świadczy usługi medyczne w zakresie diagnostyki i leczenia zaburzeń i problemów psychicznych (schizofrenia, zaburzenia schizotypowe i urojeniowe, zaburzenia behawioralne, zaburzenia nastroju afektywne, zaburzenia nerwicowe, związane ze stresem i pod postacią somatyczną, zaburzenia osobowości i zachowania dorosłych).
- **Oddział Dzienny Psychiatryczny w Elku w Ośrodku Terapii Uzależnień, ul. Wileńska 25A**. Placówka stanowi jedną z form leczenia psychiatrycznego. Prowadzone są zajęcia dla osób z chorobami psychicznymi, a także dla osób z zaburzeniami osobowości przez wykwalifikowaną kadrę.

Tabela 6: Liczba udzielonych konsultacji w Oddziale Dziennym Psychiatrycznym dla osób dorosłych w latach 2020-2023

OTU Oddział Dzienny Psychiatryczny	
Lata	Liczba udzielonych konsultacji oraz pacjentów
2020	96 konsultacji, 46 pacjentów
2021	63 konsultacji, 55 pacjentów
2022	49 konsultacji, 55 pacjentów
2023	62 pacjentów

Źródło: Oddział Dzienny Psychiatryczny w Elku

- **Poradnia Zdrowia Psychicznego z 1 Wojskowego Szpitala Klinicznego z Polikliniką SPZOZ w Lublinie Filia w Elku**, której zakres obejmują diagnozy, porady i wsparcie psychologiczne, badania intelektualne, badania zaburzenia pamięci. Grupą objętą pomocą są weterani poszkodowani, w szczególności z PTSD, pacjenci z Domu Pomocy Społecznej w Nowej Wsi Elckiej oraz wszyscy potrzebujący pomocy psychologicznej z powiatu elckiego oraz sąsiednich powiatów oraz województw. Ponadto jednostka we współpracy z *Centrum Weterana Działań Poza Granicami Państwa* realizuje zadania z zakresu edukacji i promocji, pomocy medycznej oraz wsparcia żołnierzy i ich rodzin po powrocie z misji.

Tabela 7: Liczba osób objętych opieką psychiatryczną w PZP z 1 Wojskowego Szpitala Klinicznego z Polikliniką SPZOZ – Filia w Elku w latach 2020-2023

Poradnia Zdrowia Psychicznego z 1 Wojskowego Szpitala Klinicznego z Polikliniką SPZOZ w Lublinie - Filia w Elku	
Lata	Liczba osób objętych opieką psychiatryczną, w tym udzielonych porad
2020	1778 osób, którym udzielono 7719 porad
2021	1981 osób, którym udzielono 7706 porad
2022	2097 osób, którym udzielono 8303 porady
2023	2271 osób, którym udzielono 8771 porad

Źródło: Poradnia Zdrowia Psychicznego z 1 Wojskowego Szpitala Klinicznego z Polikliniką SPZOZ w Lublinie Filia w Elku.

- **Ośrodek Środowiskowej Opieki Psychologicznej i Psychoterapeutycznej dla Dzieci i Młodzieży I stopnia referencyjnego przy ul. Konopnickiej 1 w Elku.** Działający ośrodek od 1 maja 2021 roku jest podstawą nowego modelu systemu ochrony zdrowia psychicznego dla dzieci i młodzieży w wieku 0-21 lat. Celem działania ośrodka jest wsparcie psychologiczne dla dzieci i młodzieży we własnym środowisku, jak najbliżej swojego miejsca zamieszkania. W ramach pomocy oferowanej w Ośrodku można skorzystać z porad psychologicznych – diagnostycznych, sesji psychoterapii indywidualnej, rodzinnej oraz grupowej.

Tabela 8: Liczba dzieci i młodzieży z powiatu elckiego objętych opieką psychiatryczną w latach 2020-2023

Ośrodek Środowiskowej Opieki Psychologicznej i Psychoterapeutycznej dla Dzieci i Młodzieży (I stopień referencyjny)	
Lata	Liczba osób objętych opieką psychiatryczną, w tym udzielonych porad
2021	396 pacjentów/2612 udzielonych porad
2022	525 pacjentów/5267 udzielonych porad
2023	122 pacjentów/174 udzielonych porad

Źródło: „Pro-Medica” w Elku, Opieka Ambulatoryjna, Ośrodek Środowiskowej Opieki Psychologicznej i Psychoterapeutycznej dla Dzieci i Młodzieży.

- **Elckie Centrum Zdrowia Psychicznego, ul. J. Tuwima 1/1, w Elku.** Porady lekarskie dla osób z zaburzeniami nerwicowymi, lękowymi, depresyjnymi, uzależnieniem alkoholowym, schorzeniami z grupy psychoz i innymi zaburzeniami psychicznymi (Leczenie środowiskowe – domowe).

Tabela 9: Liczba osób objętych opieką psychiatryczną w latach 2020-2023 w Elckim Centrum Zdrowia Psychicznego

Elckie Centrum Zdrowia Psychicznego	
Lata	Liczba osób objętych opieką psychiatryczną, w tym udzielonych porad
2020	296 pacjentów/919 udzielonych porad
2021	298 pacjentów/903 udzielonych porad
2022	302 pacjentów/930 udzielonych porad
2023	355 pacjentów/912 udzielonych porad

Źródło: Elckie Centrum Zdrowia Psychicznego.

Na terenie powiatu ełckiego, w mieście Ełk działają dwie placówki leczenia uzależnień:

- **"Pro-Medica" w Ełku Sp. z o.o. – Przychodnia Leczenia Uzależnień w której działają: Poradnia Terapii Uzależnienia i Współuzależnienia w Ełku i Poradnia Terapii Uzależnienia od Substancji Psychoaktywnych w Ełku, przy ul. Armii Krajowej 29/31.** Poradnie Terapii Uzależnienia i Współuzależnienia zajmują się diagnozowaniem uzależnienia od alkoholu, hazardu oraz innych środków psychoaktywnych. Porady mają charakter indywidualny lub grupowy. Grupy prowadzone są dla uzależnionych, jak również współuzależnionych. Celem psychoterapeutów jest przede wszystkim pomoc osobom uzależnionym poprzez: wspieranie, motywowanie, pomoc w wychodzeniu z kryzysu i podtrzymania terapii. Terapia pacjenta trwa 2 lata ambulatoryjnie (indywidualna 1 raz w tygodniu, grupowa 2 razy w tygodniu), zapewniona jest opieka 4 psychoterapeutów, 1 psychologa i raz w tygodniu 1 psychiatry.
- **Ośrodek Terapii Uzależnień Sp. z o. o w Ełku, ul. Pułaskiego 21,** który prowadzi Oddział Dzienny w Ełku i Ośrodek Terapii Uzależnień całodobowy w Starych Juchach, który jest ośrodkiem prywatnym. Ośrodek Terapii Uzależnień Oddział Dzienny w Ełku realizuje program terapeutyczny dla osób uzależnionych od alkoholu, leków, hazardu. Terapia trwa 6-8 tygodni. Terapię prowadzi 2 certyfikowanych specjalistów psychoterapii uzależnień w tym 1 psycholog i 3 razy w tygodniu 2 psychiatrów. Z terapii dziennej każdego roku korzysta kilkadziesiąt osób. W Ośrodku całodobowym w Starych Juchach, który powstał z inicjatywy Zakonu Kanoników Regularnych Laterańskich, pacjenci również przebywają na terapii 6 tygodni, ale zamkniętej. Zapewnioną mają opiekę 5 certyfikowanych specjalistów psychoterapii uzależnień, psychologów i dwa razy w tygodniu 2 psychiatrów. Każdego roku z terapii zamkniętej korzysta ok. 300 osób.

Tabela 10: Liczba osób korzystających w Przychodni Leczenia Uzależnień w Elku w latach 2020-2023

Poradnia Terapii Uzależnienia i Współuzależnienia w Elku					
Lata	Liczba osób zarejestrowanych	Ilość udzielonych porad	Liczba osób – terapia indywidualna	Liczba osób - terapia grupowa	Liczba osób z zaburzeniami psychicznymi związanych z alkoholem
2020	578	4319	539	94	458
2021	623	4014	584	69	484
2022	632	5662	514	180	474
2023	1381	6155	505	190	505

Źródło: Przychodnia Leczenia Uzależnień "Pro-Medica" w Elku Sp. z o.o

W związku z brakiem na terenie powiatu elckiego całodobowego oddziału psychiatrycznego, mieszkańcy naszego powiatu zmuszeni są do leczenia ambulatoryjnego oraz stacjonarnego poza miejscem swojego zamieszkania, w najbliższych podmiotach leczniczych, tj. w Grajewie i Choroszczy w województwie Podlaskim.

Tabela 11: Liczba pacjentów z powiatu elckiego leczonych na oddziałach psychiatrycznych w Szpitalach w Grajewie i Choroszczy w latach 2022-2023

Typ świadczeń	2022		2023	
	dzieci i młodzież	dorośli	Dzieci i młodzież	dorośli
Świadczenia ambulatoryjne	14	58	13	209
Świadczenia stacjonarne	0	90	5	115

Źródło: NFZ, Podlaski Oddział Wojewódzki w Białymstoku.

Tabela 12: Zakres świadczeń ambulatoryjnych dla pacjentów z powiatu elckiego w oddziałach psychiatrycznych w Szpitalach w Grajewie i Choroszczy w latach 2022-2023

Świadczenia ambulatoryjne				
Zakres Świadczeń	2022		2023	
	dzieci i młodzież	dorośli	Dzieci i młodzież	dorośli
Leczenie nerwic	0	30	8	588
Świadczenia dzienne psychiatryczne dla dorosłych w CZP	0	16	0	57
Świadczenia opieki zdrowotnej w centrum	0	0	0	16

zdrowia psychicznego				
Świadczenia psychiatryczne ambulatoryjne w CZP	1	108	0	211
Razem	1	154	8	872

Źródło: NFZ, Podlaski Oddział Wojewódzki w Białymstoku.

Tabela 13: Zakres świadczeń stacjonarnych dla pacjentów z powiatu elckiego w oddziałach psychiatrycznych w Szpitalach w Grajewie i Choroszczy w latach 2022-2023

Świadczenia stacjonarne				
Zakres Świadczeń	2022		2023	
	dzieci i młodzież	dorośli	Dzieci i młodzież	dorośli
Leczenie alkoholowych zespołów abstynencyjnych (detoksykacja)	0	8	0	5
Leczenie zespołów abstynencyjnych po substancjach psychoaktywnych (detoksykacja)	0	5	2	3
Świadczenia psychiatryczne dla chorych somatycznie	0	3	0	4
Świadczenia psychiatryczne dla dorosłych	0	15	0	19
Świadczenia psychiatryczne w CZP	0	49	3	73
Świadczenia psychogeriatryczne	0	1	0	1
Świadczenia terapii uzależnienia od alkoholu	0	4	0	6
Świadczenia w psychiatrii sądowej w warunkach podstawowego zabezpieczenia	0	6	0	4
Świadczenia w psychiatrii sądowej w warunkach wzmocnionego zabezpieczenia	0	3	0	6
Świadczenia w izbie przyjęć szpitala	0	5	0	4
Razem	0	99	5	125

Źródło: NFZ, Podlaski Oddział Wojewódzki w Białymstoku.

Brak dostępu do całodobowej opieki psychiatrycznej w powiecie elckim może doprowadzić do szeregu problemów dla mieszkańców:

- opóźnione interwencje w przypadku nagłych epizodów zdrowia psychicznego: osoby zmagające się z kryzysami psychicznymi mogą nie otrzymać natychmiastowej pomocy w przypadku wystąpienia nagłych potrzeb, co może zwiększyć ryzyko poważniejszych konsekwencji zdrowotnych,
- konieczność podróży do innych miejscowości w celu uzyskania pomocy, brak odpowiedniej

opieki psychiatrycznej wymusza na mieszkańcach powiatu ełckiego konieczność podróżowania do innych miejscowości, co może być szczególnie trudne dla osób z ograniczoną mobilnością lub niskimi dochodami,

- zwiększone obciążenie dla innych systemów opieki zdrowotnej: osoby z problemami zdrowia psychicznego mogą zwracać się o pomoc do innych instytucji opieki zdrowotnej, takich jak Szpitale Ogólne lub oddziały ratunkowe, co może doprowadzić do nadmiernego obciążenia tych systemów i utrudniać dostęp do opieki dla innych pacjentów,
- trudności w ciągłej opiece i monitorowaniu pacjentów: brak całodobowej opieki psychiatrycznej może sprawić, że osoby z zaburzeniami psychicznymi i ich opiekunowie mają trudności w zapewnieniu ciągłej opieki i monitorowaniu stanu zdrowia pacjentów, co może zwiększyć ryzyko nawrotów i kryzysów.

2. Dane dotyczące wydawania orzeczeń o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności osobom z zaburzeniami psychicznymi.

Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności dla powiatu ełckiego jest powołany przy Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Ełku i orzeka o niepełnosprawności, stopniu niepełnosprawności i wskazaniach do ulg i uprawnień.

Doświadczenie niepełnosprawności wiąże się z przeżywaniem licznych trudności, zarówno na poziomie psychicznego jak i fizycznego funkcjonowania. Osoby dotknięte niepełnosprawnościami borykają się najczęściej z zaburzeniami nastroju (np. depresja), lękowymi, zaburzeniami odżywiania oraz trudnościami adaptacyjnymi. Nierzadko też doświadczają wykluczenia społecznego lub sami izolują się od innych, co pogłębia ich stan oraz potrzebę wsparcia. Szczególnie zaś narażone na spadek nastroju oraz inne trudności są osoby z niepełnosprawnością nabytą, które potrzebują wsparcia w przystosowaniu się do zmian w stanie zdrowia i sytuacji życiowej.

Z informacji uzyskanych z Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Ełku, wynika że sytuacja osób niepełnosprawnych z zaburzeniami psychicznymi na terenie powiatu ełckiego kształtowała się następująco:

Dane dotyczące wydawania orzeczeń o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności, osobom z zaburzeniami psychicznymi:

1. **Osoby po 16 roku życia** – orzeczenia wydane z symbolem niepełnosprawności

- 01-U (upośledzenia umysłowe)
- 02-P (choroby psychiczne, w tym zaburzenia psychosomatyczne, zaburzenia nastroju począwszy od zaburzeń o umiarkowanym stopniu nasilenia, utrwalone zaburzenia lękowe, o znacznym stopniu nasilenia, zespoły otępienie)
- 12-C (całościowe zaburzenia rozwojowe, z utrwalonymi zaburzeniami interakcji społecznych lub komunikacji werbalnej ze stereotypami, zachowań, zainteresowań i aktywności co najmniej umiarkowanym stopniu nasilenia).

Tabela 14: Liczba wydanych orzeczeń o stopniu niepełnosprawności o symbole 01-U, 02-P, 12-C wydanych przez Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Elku w latach 2020-2023

Symbol przyczyny niepełnosprawności	Ilość wydanych orzeczeń w 2020 roku	Ilość wydanych orzeczeń w 2021 roku	Ilość wydanych orzeczeń w 2022 roku	Ilość wydanych orzeczeń w 2023 roku
01-U	42	46	37	33
02-P	181	244	149	227
12-C	14	19	29	20
Razem:	237	309	215	280

Źródło: Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Elku.

Tabela 15: Liczba orzeczeń o stopniu niepełnosprawności ze względu na płeć, wydanych osobom z zaburzeniami psychicznymi w latach 2020-2023

Podział ze względu na płeć	Kobiety			
	2020 rok	2021 rok	2022 rok	2023 rok
01-U	14	15	11	10
02-P	79	112	66	113
12-C	2	3	3	1
Razem:	95	130	80	124
	Mężczyźni			
	2020 rok	2021 rok	2022 rok	2023 rok
01-U	28	31	26	23
02-P	102	132	83	114
12-C	12	16	26	19
Razem:	142	179	135	156

Źródło: Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Elku.

Tabela 16: Liczba orzeczeń o stopniu niepełnosprawności ze względu na stopień, wydanych osobom z zaburzeniami psychicznymi w latach 2020-2023

Symbol	Stopień znaczny				Stopień umiarkowany				Stopień lekki			
	2020 rok	2021 rok	2022 rok	2023 rok	2020 rok	2021 rok	2022 rok	2023 rok	2020 rok	2021 rok	2022 rok	2023 rok
01-U	25	26	24	21	17	20	12	12	0	0	1	0
02-P	44	56	37	65	85	119	86	107	52	69	26	55
12-C	4	5	8	5	7	10	12	9	3	4	9	6
Razem:	73	87	69	91	109	149	110	128	55	73	36	61

Źródło: Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Elku.

Tabela 17: Liczba orzeczeń o stopniu niepełnosprawności ze względu na wiek, wydanych osobom z zaburzeniami psychicznymi w latach 2020-2023

Liczba wydanych orzeczeń dla osób w wieku:															
16-25 lat				26-40 lat				41-60 lat				Powyżej 61 roku			
2020	2021	2022	2023	2020	2021	2022	2023	2020	2021	2022	2023	2020	2021	2022	2023
58	63	67	54	53	77	41	68	69	94	52	81	57	75	55	77

Źródło: Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Elku.

Jak wynika z powyższej analizy ilość orzeczeń dotyczących upośledzenia umysłowego, zaburzeń psychicznych i całościowych zaburzeń rozwojowych jest zmienna. Do 2021 roku można było odnotować regularny wzrost wydawanych orzeczeń. W czasie pandemii COVID-19 zgodnie z ustawą z dnia 19 grudnia 2023 r. o szczególnych rozwiązaniach służących zachowaniu ważności niektórych orzeczeń o niepełnosprawności oraz orzeczeń o stopniu niepełnosprawności (Dz.U. z 2023 r., poz. 2768), orzeczenia, które utraciły moc w czasie w/w pandemii i w stanie zagrożenia epidemiologicznego automatycznie przedłużały się.

W 2020 roku wydano 237 orzeczeń z symbolami przyczyny niepełnosprawności 01-U, 02-P, 12-C (czyli trzy symbole z dwunastu orzekanych), co stanowiło 20,20% ogółu orzeczeń, w roku 2021 wydano – 309 orzeczeń (27,40 %), w roku 2022 wydano – 215 orzeczeń (19,30%), w roku 2023 wydano – 280 orzeczeń (22,50 %). Łącznie w latach 2020-2023 wydano 1041 orzeczeń, co stanowiło 22,30 % ogółu. Najliczniejszą w tej grupie stanowią orzeczenia wydane z powodu zaburzeń i chorób psychicznych. Najwięcej orzeczeń wydano w stopniu umiarkowanym.

Najliczniejszą grupę osób orzekanych, stanowią osoby w wieku 41-60 lat. Wśród osób z zaburzeniami psychicznymi większą liczbę stanowią mężczyźni.

2. Dzieci i młodzież do 16 roku życia orzeczenia wydane z symbolem niepełnosprawności

- 01-U (upośledzenia umysłowe)
- 02-P (choroby psychiczne, w tym zaburzenia psychosomatyczne, zaburzenia nastroju począwszy od zaburzeń o umiarkowanym stopniu nasilenia, utrwalone zaburzenia lękowe, o znacznym stopniu nasilenia, zespoły otępienie)
- 12-C (całościowe zaburzenia rozwojowe, z utrwalonymi zaburzeniami interakcji społecznych lub komunikacji werbalnej ze stereotypami, zachowań, zainteresowań i aktywności co najmniej umiarkowanym stopniu nasilenia)

Tabela 18: Liczba wydanych orzeczeń o niepełnosprawności o symbole 01-U, 02-P, 12-C wydanych przez Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Elku w latach 2020-2023

Symbol przyczyny niepełnosprawności	Ilość wydanych orzeczeń w 2020 roku	Ilość wydanych orzeczeń w 2021 roku	Ilość wydanych orzeczeń w 2022 roku	Ilość wydanych orzeczeń w 2023 roku
01-U	8	10	4	7
02-P	5	9	11	8
12-C	63	96	62	81
Razem:	76	115	77	96

Źródło: Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Elku.

Tabela 19: Liczba orzeczeń o stopniu niepełnosprawności ze względu na płeć, wydanych osobom z zaburzeniami psychicznymi w latach 2020-2023

Podział ze względu na płeć	Kobiety			
	2020 rok	2021 rok	2022 rok	2023 rok
01-U	3	4	3	3
02-P	2	4	4	2
12-C	7	12	14	14
Razem:	12	20	21	19

	Mężczyźni			
	2020 rok	2021 rok	2022 rok	2023 rok
01-U	5	6	1	4
02-P	3	5	7	6
12-C	56	84	48	67
Razem:	64	95	56	77

Źródło: Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Elku.

Tabela 20: Liczba orzeczeń o niepełnosprawności ze względu na wiek, wydanych osobom z zaburzeniami psychicznymi w latach 2020-2023

Liczba wydanych orzeczeń dla osób w wieku:											
0-3 lat				4-7 lat				8-16 lat			
2020	2021	2022	2023	2020	2021	2022	2023	2020	2021	2022	2023
3	12	9	11	20	37	26	29	53	66	42	56

Źródło: Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Elku.

Na podstawie danych Powiatowego Zespołu do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności, można stwierdzić, że na przełomie lat 2020 - 2023 w Powiecie Elckim zanotowano wzrost procentowy liczby dzieci z całościowymi zaburzeniami rozwojowymi w stosunku do pozostałych przyczyn niepełnosprawności. Wśród dzieci do 16 roku życia najliczniejszą grupę orzekanych stanowią dzieci wieku 8-16 lat. Bardzo wyraźnie zaznacza się podział ze względu na płeć, z dużą przewagą chłopców.

Do całościowych zaburzeń rozwojowych, zgodnie z powszechnie przyjętymi kryteriami (APA, DSM-IV-TR, ICD-10), zalicza się: Autyzm dziecięcy, Autyzm atypowy, Zespół Retta, dziecięce zaburzenia dezintegracyjne, zaburzenia hiperkinetyczne z towarzyszącym upośledzeniem umysłowym i ruchami stereotypowymi, Zespół Aspergera oraz inne całościowe zaburzenia rozwojowe.

Grupa całościowych zaburzeń rozwoju dziecka charakteryzuje się opóźnieniem lub nieprawidłowościami w zakresie relacji społecznych, zakłóceniami zdolności komunikacji, uczuć i budowania relacji interpersonalnych, zaburzeniem i stereotypowością zachowania oraz trudnościami z integracją wrażeń zmysłowych.

Zaburzeniom tym towarzyszą różnego rodzaju zaburzenia psychiczne, choroby somatyczne lub upośledzenia umysłowe rozpoznawalne na podstawie specyficznego wzorca zachowań.

Istotnym elementem wsparcia rodziców dzieci z całościowym zaburzeniem rozwojowym jest system wczesnego rozpoznania nieprawidłowości w rozwoju dziecka. Wczesne rozpoznanie zaburzeń, które są bardzo zróżnicowane, pozwala na wprowadzenie odpowiedniej terapii, która w wielu przypadkach jest kluczowa do poprawy funkcjonowania dziecka.

3. Dane o stanie osób bezrobotnych, niepełnosprawnych, w tym z zaburzeniami psychicznymi.

Jednym z istotnych zagrożeń dla zdrowia psychicznego jest bezrobocie, które najczęściej prowadzi do zaburzeń depresyjnych, nerwicowych oraz wzrostu liczby osób uzależnionych od alkoholu. Zaburzenia psychiczne stanowią ogromne obciążenie dla poszczególnych osób i rodzin, mogą zmniejszać szanse na zatrudnienie, wydajność pracy i wysokość zarobków.

Stopa bezrobocia w powiecie ełckim na koniec roku 2022 r. osiągnęła poziom – 11,5 %. W porównaniu do wskaźnika wojewódzkiego stopa bezrobocia w powiecie była wyższa o 2,8 %. Powiat ełcki pod tym względem uplasował się na 14 miejscu w województwie.⁴

Powiatowy Urząd Pracy w Ełku realizuje zadania powiatu w zakresie polityki rynku pracy. Realizuje różnorodne działania na rzecz osób bezrobotnych i poszukujących pracy, w tym osób z orzeczoną niepełnosprawnością, w celu wzrostu aktywności zawodowej osób pozostających w ewidencji urzędu: świadczy usługi poradnictwa zawodowego, pośrednictwa pracy, szkoleń zawodowych, aktywnego poszukiwania pracy, staże czy środki na rozpoczęcie własnej działalności gospodarczej dla wszystkich osób niepełnosprawnych, niezależnie od rodzaju i ich stopnia niepełnosprawności w zakresie:

- pomocy w podjęciu decyzji zawodowej, pomocy w planowaniu drogi zawodowej i wyborze odpowiedniej formy aktywizacji,
- możliwości szkolenia i kształcenia zawodowego z uwzględnieniem rodzaju i stopnia dysfunkcji organizmu,

pomocy w uzyskaniu zatrudnienia w danym zawodzie, w trudnej sytuacji na lokalnym rynku pracy.

Według danych Powiatowego Urzędu Pracy w Ełku liczba osób bezrobotnych niepełnosprawnych z zaburzeniami psychicznymi zarejestrowanych w PUP w latach 2020-2023

⁴ Raport o Stanie Powiatu Ełckiego.

kształtowała się następująco:

Tabela 21: Dane o osobach z zaburzeniami psychicznymi zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w latach 2020-2023

Powiatowy Urząd Pracy w Elku	
Lata	Liczba osób z zaburzeniami psychicznymi
2020	28
2021	41
2022	40
2023	40

Źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Elku.

Powyższe dane dotyczą osób z zaburzeniami psychicznymi, które zostały zarejestrowane lub pobierały z tego tytułu świadczenia. Są jeszcze osoby, które zmagają się z zaburzeniami psychicznymi, a nie zostały uwzględnione w oficjalnych danych, ponieważ nie zgłaszają się po pomoc, co nie oznacza, że nie potrzebują wsparcia by móc prawidłowo funkcjonować w społeczeństwie.

Tabela 22: Wsparcie działań dla osób z zaburzeniami psychicznymi, zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w latach 2020-2023

Rodzaj działania:	Lata			
	2020	2021	2022	2023
Indywidualne plany działania	24	35	24	19
Indywidualne porady zawodowe	3	4	8	11

Źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Elku.

Na przełomie lat 2020-2023, tylko niewielki odsetek osób z zaburzeniami psychicznymi podejmował pracę, głównie w ramach refundacji kosztów wyposażenia stanowiska pracy oraz w ramach prac społecznie użytecznych.

Osoby niepełnosprawne mają prawo do pracy na otwartym rynku pracy zgodnie z kwalifikacjami, wykształceniem i możliwościami oraz do korzystania z doradztwa zawodowego i pośrednictwa pracy, a gdy niepełnosprawność i stan zdrowia tego wymaga - prawo do pracy w warunkach dostosowanych do ich potrzeb.

Z danych wynika, iż w 2023 roku na 280 wydanych orzeczeń, tylko średnio 14,30 % osób z zaburzeniami psychicznymi było aktywnych na otwartym rynku pracy. Kolejno w 2022 roku

– 7 %, W 2021 roku – 13,60 %, w 2020 roku – 8,5 %. Należy zwrócić uwagę na fakt, że orzekana grupa jest słabo aktywna zawodowo.

4. Profilaktyka zachowań suicydalnych.

Liczba samobójstw oraz prób samobójczych w latach 2020-2023 w powiecie elckim.

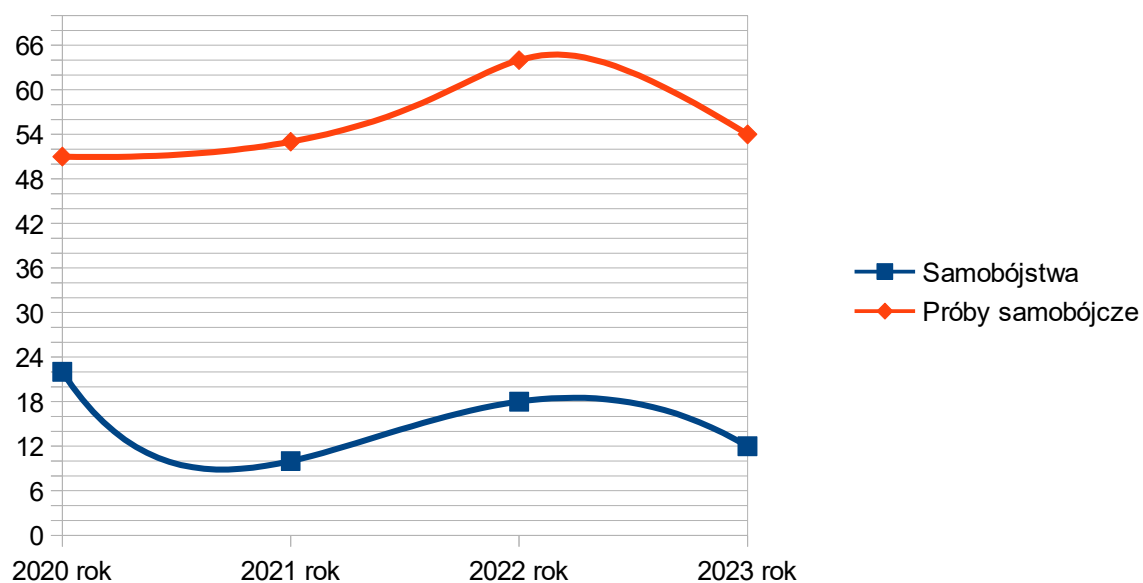

Tabela 23: Liczba samobójstw oraz prób samobójczych w latach 2020-2023 w powiecie elckim.

Źródło: KPP Elk.

Liczba samobójstw oraz prób samobójczych dzieci i młodzieży w latach 2020-2023 w powiecie elckim.

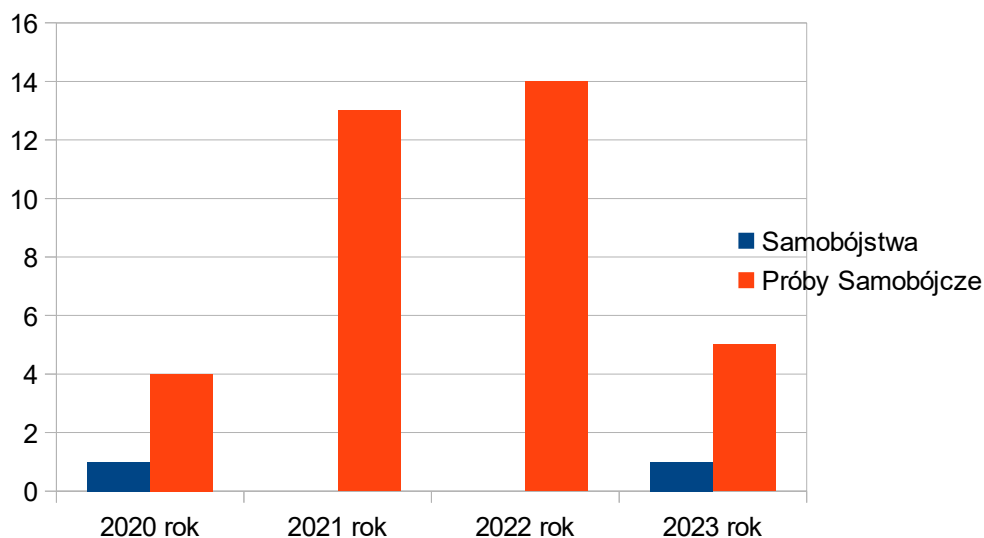

Tabela 24: Liczba samobójstw oraz prób samobójczych dzieci i młodzieży w latach 2020-2023 w powiecie elckim.

Źródło: KPP Elk.

Tabela 25: Liczba zamachów samobójczych osób z podziałem na płeć w latach 2020-2023

Próby samobójcze				
Płeć	Rok			
	2020	2021	2022	2023
Mężczyźni	36	31	41	31
Kobiety	15	22	23	23

Źródło: KPP Elk.

Tabela 26: Liczba skutecznych zamachów samobójczych osób z podziałem na płeć w latach 2020-2023

Skuteczne zamachy samobójcze				
Płeć	Rok			
	2020	2021	2022	2023
Mężczyźni	18	8	17	7
Kobiety	4	2	1	5

Źródło: KPP Elk.

Na przestrzeni lat widać wyraźny wzrost liczby prób samobójczych w województwie warmińsko – mazurskim. W Powiecie Elckim liczba zamachów samobójczych jest niemal niezmienna od roku 2020 i utrzymuje się na poziomie ok. 55 prób samobójczych. Prób samobójczych zdecydowanie częściej dokonywali mężczyźni. W latach 2020-2023 wśród mieszkanki i mieszkańców powiatu podejmujących próby samobójcze dominowały osoby dorosłe. Wśród osób do 18 roku życia bardzo wyraźnie zaznacza się podział ze względu na płeć, z dużą przewagą dziewczyn.

Historię podejmowanych prób samobójczych odnotowuje się we wszystkich skalach oceny stanu psychicznego i zawsze decyduje ona o zakwalifikowaniu osoby do grupy największego ryzyka. Jest więc to jeden z najważniejszych czynników ryzyka samobójstwa.⁵ Według WHO na każdą odnotowaną w oficjalnych statystykach próbę samobójczą, przypada od 100 do 200 prób niezgłoszonych i tym samym nigdzie niezarejestrowanych.

Na podstawie badań Ośrodka Horyzont w sytuacji samobójstwa 1 osoby w klasie szkoły średniej czynnik ryzyka samobójstw wzrasta do 33% w pojedynczej klasie. Z czego 12% to przypadki zauważane przez kadrę szkoły. Zwykle myśli samobójcze dotyczą około 3-5% klasy, a samobójstwo 1 nastolatka to setki potencjalnych zachowań eskalacyjnych wśród pozostałych uczniów szkoły.

Dane WHO z 2003 r. jako główne przyczyny samobójstw wśród dzieci i młodzieży wymienia: problemy rodzinne, rozstania z przyjaciółmi lub sympatią, śmierć kogoś bliskiego, zerwanie związku miłosnego, konflikty z prawem, nacisk ze strony rówieśniczej, tyranizowanie, rozczarowanie wynikami w nauce, wysoki poziom wymagań w szkole, zła sytuacja finansowa rodziny, niechciana ciąża, poważna choroba somatyczna lub zakażenie chorobą przenoszoną drogą płciową.⁶ Najczęściej wymieniane są dysfunkcje i niestabilność rodziny oraz negatywne zdarzenia życiowe w rodzinie. Występowanie w rodzinie nadużywania alkoholu, przemocy, braku czasu rodziców, kłótni bądź prób samobójczych lub samobójstwa któregoś z członków rodziny, rozwód rodziców (też powoduje wzrost ryzyka samobójstwa). W ramach przeciwdziałania epidemii COVID-19 wprowadzone nauczanie zdalne przyczyniło się do wzrostu o 20% zaburzeń depresyjnych. Z kolei badania prezentowane w 2020 r. opisują 44 % wzrost diagnoz depresji i 20 % wzrost myśli samobójczych.

Do problemów najszerzej występujących i obejmujących znaczną część populacji nie tylko powiatu elckiego, ale podkreślanych w dokumentach WHO – dla całej populacji, należy ryzyko

5 A. Młodożeniec, M. Jarema, Ryzyko samobójstwa szacowane na podstawie skal oceny stanu psychicznego. Przegląd ważniejszych narzędzi badawczych., w: "Psychiatria po Dyplomie" 7 [4], 2010, s. 54-59

6 Uwarunkowania i profilaktyka samobójstw wśród dzieci i młodzieży w Polsce, Aleksandra Bąbik, Dominik Olejniczak, Warszawski Uniwersytet Medyczny.

zachowań samobójczych, które w przyjętym programie będzie określone jako ryzyko zachowań autoagresywnych i samobójczych. Statystyczny obraz polskiego samobójcy (zgodnie z danymi GUS z 2018r.) to czterdziestoparoletni mężczyzna, mieszkający na wsi lub w małym mieście, pracujący fizycznie lub bezrobotny, który niedawno doznał osamotnienia na skutek owdowienia lub rozvodu.

IV. Formy wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi.

1. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Ełku

Ważnym elementem wsparcia osób z zaburzeniami psychicznymi jest działalność Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Ełku, które prowadzi szereg działań adresowanych do lokalnej społeczności, w tym do osób z zaburzeniami psychicznymi. Pomoc dla osób z zaburzeniami psychicznymi świadczona jest w oparciu o przepisy ustawy z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej, m.in. opracowanie i realizacja powiatowej strategii rozwiązywania problemów społecznych, ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, wspierania osób niepełnosprawnych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka – po konsultacji z właściwymi terytorialnie gminami.

PCPR realizuje także zadania wynikające z ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych. Jednostka udziela dofinansowań ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych osobom niepełnosprawnym, w tym osobom z zaburzeniami psychicznymi, m.in.:

- 1) do uczestnictwa osób niepełnosprawnych i ich opiekunów w turnusach rehabilitacyjnych,
- 2) sportu, kultury, rekreacji i turystyki osób niepełnosprawnych,
- 3) zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze przyznawane osobom niepełnosprawnym na podstawie odrębnych przepisów,
- 4) likwidacji barier architektonicznych, w komunikowaniu się i technicznych, w związku z indywidualnymi potrzebami osób niepełnosprawnych,
- 5) kosztów tworzenia i działania warsztatów terapii zajęciowej;

Powiat Ełcki realizuje program pilotażowy „Aktywny Samorząd” również finansowany ze środków PFRON. Program ten stanowi ważny krok w kierunku wydajniejszej polityki społecznej wobec osób niepełnosprawnych, w tym z zaburzeniami psychicznymi. Głównym celem programu

jest zmniejszenie lub wyeliminowanie barier ograniczających uczestnictwo osób niepełnosprawnych w życiu społecznym, zawodowym i dostępie do edukacji. W Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Ełku w latach 2016 - 2022 roku złożono ogółem 348 wniosków o dofinansowanie w ramach programu „Aktywny samorząd” – od 2020 roku ich liczba stale rośnie.

Pomoc dofinansowań ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych osobom niepełnosprawnym, w tym również osobom z zaburzeniami psychicznymi kształtowała się następująco:

Tabela 27: Rodzaj oraz kwota dofinansowanej pomocy z PFRON osobom z zaburzeniami psychicznymi w roku 2020

2020 rok		
Rodzaj Pomocy	Liczba Osób	Kwota dofinansowania PFRON
Dofinansowanie uczestnictwa osób i ich opiekunów w turnusach rehabilitacyjnych	8 (w tym 2 opiekunów)	10627 zł
Dofinansowanie zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze	5 osób	7222 zł
Dofinansowanie bariery w komunikowaniu się	30 osób	45 079,99 zł
Dofinansowanie sportu, kultury, rekreacji, turystyki „Świętuj z nami – piknik taneczno – sportowy” organizowany przez WTZ w Ełku	51 osób	1 800,00 zł
Pomoc osobom z zaburzeniami psychicznymi w codziennym funkcjonowaniu poprzez realizację programów w Warsztatach Terapii zajęciowej	51 osób	1 045 296,00 zł, z tego dofinansowana kwota z Powiatu Ełckiego w wysokości 116 144,00 zł
Realizacja Modułu III programu „Pomoc osobom niepełnosprawnym poszkodowanym w wyniku żywiołu lub sytuacji kryzysowych wywołanych chorobami zakaźnymi”	210 osób	477 000,00 zł
Realizacja „Programu wyrównania różnic między regionami III” Obszar F- modernizacja infrastruktury WTZ w Ełku.	51 uczestników.	120 000,00 zł

Tabela 28: Rodzaj oraz kwota dofinansowanej pomocy z PFRON osobom z zaburzeniami psychicznymi w roku 2021

2021 rok		
Rodzaj Pomocy	Liczba Osób	Kwota dofinansowania PFRON
Dofinansowanie uczestnictwa osób i ich opiekunów w turnusach rehabilitacyjnych	12 (w tym 8 opiekunów)	27 995 zł
Dofinansowanie zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze	19 osób	38 139 zł
Dofinansowanie do sprzętu rehabilitacyjnego	2	2 524 zł
Dofinansowanie do likwidacji barier architektonicznych, technicznych i w komunikowaniu się	15 osób	41 189,50 zł
Dofinansowanie sportu, kultury, rekreacji, turystyki „Dzień opiekuna – cykliczny piknik rodzinny” organizowany przez WTZ w Ełku	51 osób	3 000 zł
Pomoc osobom z zaburzeniami psychicznymi w codziennym funkcjonowaniu poprzez realizację programów w Warsztatach Terapii zajęciowej	51 osób	1 106 496,00 zł, z tego dofinansowana kwota z Powiatu Ełckiego w wysokości 122 944,00 zł
Realizacja „Programu wyrównania różnic między regionami III” Obszar F-modernizacja infrastruktury WTZ w Ełku (doposażenie pracowni)	51 uczestników	149 568,59 zł
Realizacja programu „Zajęcia klubowe w WTZ”	10 uczestników	27 000 zł

Źródło: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Ełku.

Tabela 29: Rodzaj oraz kwota dofinansowanej pomocy z PFRON osobom z zaburzeniami psychicznymi w roku 2022

2022 rok		
Rodzaj Pomocy	Liczba Osób	Kwota dofinansowania PFRON
Dofinansowanie uczestnictwa osób i ich opiekunów w turnusach rehabilitacyjnych	14 (w tym 10 opiekunów)	31 825 zł

Dofinansowanie zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze	27 osób	41 287 zł
Dofinansowanie do sprzętu rehabilitacyjnego	5 osób	5 314,25 zł
Dofinansowanie do likwidacji barier architektonicznych, technicznych i w komunikowaniu się	17 osób	31 285,42 zł
Dofinansowanie sportu, kultury, rekreacji, turystyki „Dzień opiekuna – cykliczny piknik rodzinny” organizowany przez WTZ w Ełku	51 osób	2 000 zł
Pomoc osobom z zaburzeniami psychicznymi w codziennym funkcjonowaniu poprzez realizację programów w Warsztatach Terapii zajęciowej	51 osób	1 320 696,00 zł- środki PFRON, dofinansowanie ze środków budżetu Powiatu Ełckiego w wysokości 146 744,00 zł
Realizacja „Programu wyrównania różnic między regionami III” Obszar F- modernizacja infrastruktury WTZ w Ełku (Zapobieganie degradacji parteru i oraz zwiększenie bezpieczeństwa uczestników WTZ Ełk)	51 uczestników	149 169,96 zł
Realizacja programu „Zajęcia klubowe w WTZ”	15 uczestników	55 800 zł

Źródło: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Ełku.

Tabela 30: Rodzaj oraz kwota dofinansowanej pomocy z PFRON osobom z zaburzeniami psychicznymi w roku 2023

2023 rok		
Rodzaj Pomocy	Liczba Osób	Kwota dofinansowania PFRON
Dofinansowanie uczestnictwa osób i ich opiekunów w turnusach rehabilitacyjnych	14 (w tym 7 opiekunów)	3 921 zł
Dofinansowanie zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze	30 osób	47 982 zł
Dofinansowanie do sprzętu rehabilitacyjnego	1 osoba	5 370,40 zł
Dofinansowanie do likwidacji barier architektonicznych, technicznych	15 osób	29 392,82 zł

i w komunikowaniu się		
Dofinansowanie sportu, kultury, rekreacji, turystyki „Dzień opiekuna – cykliczny piknik rodzinny” organizowany przez WTZ w Ełku	56 osób	3 000 zł
Pomoc osobom z zaburzeniami psychicznymi w codziennym funkcjonowaniu poprzez realizację programów w Warsztatach Terapii zajęciowej	56 osób	1 651 776,00 zł- środki PFRON, dofinansowanie ze środków budżetu Powiatu Ełckiego w wysokości 183 531,00 zł
Realizacja „Programu wyrównania różnic między regionami III” Obszar F- modernizacja infrastruktury WTZ w Ełku (zapobieganie degradacji pierwszego piętra oraz doposażenie pracowni terapeutycznych WTZ Ełk.)	56 uczestników	149 976,38 zł- kwota pozyskana 145 980,10 zł- kwota wydatkowana
Realizacja programu „Zajęcia klubowe w WTZ”	15 uczestników	92 700 zł

Źródło: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Ełku.

Prezentowane zestawienia nie oddają rzeczywistych potrzeb osób niepełnosprawnych, w tym z zaburzeniami psychicznymi, ponieważ otrzymywane wsparcie uzależnione jest od wielkości środków przekazanych przez PFRON, a potrzeby znacznie przekraczają przedstawione zestawienia.

Pomoc dla osób z zaburzeniami psychicznymi świadczona w oparciu o przepisy ustawy z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej kształtowała się następująco:

Tabela 31: Liczba wydanych decyzji w przedmiocie skierowania do ŚDS oraz w przedmiocie umieszczenia w DPS w latach 2020-2023

Rodzaj pomocy	Lata			
	2020	2021	2022	2023
Ilość wydanych decyzji w przedmiocie skierowania do środowiskowych domów samopomocy	6	14	20	21
Ilość wydanych decyzji w przedmiocie umieszczenia do domów pomocy społecznej	30	32	25	39

Źródło: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Ełku.

PCPR realizuje Program Korekcyjno – Edukacyjny dla osób nie radzących sobie z negatywnymi emocjami. W latach 2020-2023 program ukończyło blisko 89 osób, w tym 65 mężczyzn i 24 kobiet.

2. Ośrodki Pomocy Społecznej.

Ośrodki pomocy społecznej są jednostkami organizacyjnymi samorządów gminnych, realizującymi statutowo zadania gminy w zakresie pomocy społecznej. Na terenie Powiatu Ełckiego działa 1 miejski (Ełk) i 4 gminne ośrodki pomocy społecznej (Prostki, Stare Juchy, Kalinowo oraz Gmina Ełk). Wśród głównych grup osób objętych pomocą tychże jednostek są osoby z niepełnosprawnością, w tym zaburzeniami psychicznymi. Wachlarz świadczeń udzielanych przez w/w jednostki tej grupie mieszkańców powiatu realizowany jest w szczególności w oparciu o przepisy z ustawy o pomocy społecznej, ustawy o świadczeniach rodzinnych oraz ustawy „Za Życiem”.

Z informacji uzyskanych z Ośrodków Pomocy Społecznej z terenu powiatu ełckiego szacunkowa liczba osób niepełnosprawnych ogółem, z wyróżnieniem osób z zaburzeniami psychicznymi, korzystających ze stałych form pomocy społecznej w latach 2020-2023 kształtowała się następująco:

Tabela 32: Liczba osób niepełnosprawnych, w tym osób z zaburzeniami psychicznymi korzystająca z stałych form pomocy społecznej w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Elku

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Elku		
Lata	Liczba osób niepełnosprawnych	w tym z zaburzeniami psychicznymi
2020	140	44
2021	136	46
2022	152	62
2023	120	24

Źródło: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Elku.

Tabela 33: Liczba osób niepełnosprawnych, w tym osób z zaburzeniami psychicznymi korzystająca z stałych form pomocy społecznej w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Starych Juchach

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Starych Juchach		
Lata	Liczba osób niepełnosprawnych	w tym z zaburzeniami psychicznymi
2020	53	12
2021	50	11
2022	42	15
2023	48	14

Źródło: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Starych Juchach.

Tabela 34: Liczba osób niepełnosprawnych, w tym osób z zaburzeniami psychicznymi korzystająca z stałych form pomocy społecznej w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Prostkach

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Prostkach		
Lata	Liczba osób niepełnosprawnych	w tym z zaburzeniami psychicznymi
2020	67	19
2021	63	15
2022	77	28
2023	71	19

Źródło: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Prostkach.

Tabela 35: Liczba osób niepełnosprawnych, w tym osób z zaburzeniami psychicznymi korzystająca z stałych form pomocy społecznej w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Kalinowie

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kalinowie		
Lata	Liczba osób niepełnosprawnych	w tym z zaburzeniami psychicznymi
2020	145	35
2021	172	40
2022	180	43
2023	165	38

Źródło: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kalinowie.

Tabela 36: Liczba osób niepełnosprawnych, w tym osób z zaburzeniami psychicznymi korzystająca z stałych form pomocy społecznej w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Elku

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Elku		
Lata	Liczba osób niepełnosprawnych	w tym z zaburzeniami psychicznymi
2020	732	209
2021	661	164
2022	605	217
2023	735	271

Źródło: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Elku.

Postawienie wszechstronnej, właściwej diagnozy warunkującej właściwe udzielenie wsparcia osobie z zaburzeniami psychicznymi wymaga od pracownika socjalnego elementarnej

wiedzy z każdej z tych dziedzin. Zadaniem pomocy społecznej nie jest prowadzenie rehabilitacji leczniczej, fizykoterapii, zaopatrzenia ortopedycznego czy przekwalifikowania zawodowego, albowiem jest to zadanie innych służb i specjalistów, jednak należy w tym miejscu podkreślić, że pracownicy socjalni i inni pracownicy pomocy społecznej zaangażowani w bezpośrednią pracę z osobą z zaburzeniami psychicznymi, muszą posiadać rozeznanie w zasadach prowadzenia każdej z wymienionych działalności, rozumieć ich logikę i powiązania oraz sposób w jaki mogą udzielić wsparcia zarówno takiej osobie, jak i członkom jej rodziny. Stąd konieczność zapewnienia osobom z zaburzeniami psychicznymi specjalistycznych usług opiekuńczych w środowisku - miejscu zamieszkania osoby wymagającej takiej pomocy. W ramach oferty ośrodka pomocy społecznej skierowanej do osób z zaburzeniami psychicznymi należy wymienić zorganizowanie i świadczenie specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi o których mowa w art. 18 ust 1 pkt. 3 ustawy o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004 r. oraz rozporządzenia Ministra Polityki Społecznej z dn. 22 września 2005 r. w sprawie specjalistycznych usług opiekuńczych. Jest to zadanie zlecone z zakresu administracji rządowej, realizowane przez gminę.

W każdej gminie są podejmowane także inne działania służące budowaniu oparcia społecznego dla osób z zaburzeniami psychicznymi ukierunkowane m.in. na współpracę z innymi instytucjami (w tym z służbą zdrowia, strażą miejską, policją, prokuraturą, sadami), organizacjami pozarządowymi, środowiskiem lokalnym, a także z rodzinami tych osób w zakresie terapii, jak też usprawniania funkcjonowania osoby chorej w środowisku.

Niestety nie w każdej gminie Powiatu Ełckiego są realizowane specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi.

W latach 2020 – 2023 Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Ełku objął w/w wsparciem blisko 171 osób w miejscu zamieszkania. Ponadto w ramach zadania zleconego organizacjom pozarządowym usługami specjalistycznymi objęto dodatkowe osoby.

W związku z kolejnym wyzwaniem jakim są negatywne konsekwencje dla zdrowia psychicznego wojny toczącej się w Ukrainie oraz koniecznością zapewnienia właściwego wsparcia dla osób dotkniętych tym konfliktem, powstał punkt informacyjno – koordynujący w Ełckim Centrum Rewitalizacji Społecznej „STAJNIA”, przy ul. T. Kościuszki 27A w Ełku. Celem punktu jest dostarczanie usług psychologicznych uchodźcom dotkniętym konfliktem. Liczba uchodźców z Ukrainy przebywająca na terenie Powiatu Ełckiego jest trudna do ustalenia, z uwagi na ciągłą dynamikę zjawiska toczącego się konfliktu, jak też z przyczyn częstej zmiany miejsca zamieszkania przez uchodźców. Na podstawie zebranych informacji, przyjmuje się, iż w 2022 roku na terenie powiatu ełckiego przebywało około 1200 uchodźców z Ukrainy, zdecydowana większość uzyskała

numer PESEL.

W Elckim Centrum Rewitalizacji Społecznej „STAJNIA” z wsparcia skorzystało w 2022 r. - 42 osoby, zaś w roku 2023 – 37 osób. Najczęściej zgłaszane problemy to doświadczenie utraty kontaktu z rodziną, niepewność co do losu najbliższych, często utrata majątku, objawy stresu pourazowego PTSD, brak dokumentacji medycznej prowadzonego w Ukrainie leczenia.

3. Warsztaty Terapii Zajęciowej.

Elementem wsparcia osób z zaburzeniami psychicznymi jest działalność terapeutyczno – rehabilitacyjna prowadzona przez Warsztaty Terapii Zajęciowej w Elku. Placówka przeznaczona dla osób z zaburzeniami psychicznymi (chorujących psychicznie i z niepełnosprawnością intelektualną). WTZ realizują zadanie rehabilitacji społecznej i zawodowej zmierzającej do ogólnego rozwoju i poprawy sprawności, niezbędnych do możliwego niezależnego, samodzielnego i aktywnego życia w środowisku. Cele te osiąga się przez ogólne usprawnienie i rozwój umiejętności wykonywania czynności życia codziennego, rozwój umiejętności zawodowych, umożliwiających w przyszłości podjęcie pracy zarobkowej.

Tabela 37: Liczba osób korzystających w WTZ w Elku w latach 2020-2023

Warsztaty Terapii Zajęciowej w Elku	
Lata	Liczba osób korzystających z usług
2020	51
2021	51
2022	51 + 10 w ramach zajęć klubowych
2023	56 + 15 w ramach zajęć klubowych

Źródło: WTZ w Elku.

4. Środowiskowe Domy Samopomocy.

Kolejnym istotnym elementem wsparcia osób z zaburzeniami są psychicznymi jest działalność środowiskowych domów samopomocy. Środowiskowe domy samopomocy to jednostki organizacyjne pomocy społecznej prowadzone przez powiat lub gminę w ramach zadań zleconych z zakresu administracji rządowej. Środowiskowe. ŚDS działające w obszarze pomocy społecznej są bardzo istotnym elementem oparcia społecznego dla osób z niepełnosprawnością intelektualną oraz zaburzeniami psychicznymi. Prowadzona w nich terapia społeczna pozwala uczestnikom lepiej funkcjonować w lokalnym środowisku i w grupie rówieśniczej, zapobiega

wykluczeniu społecznemu.

ŚDS umożliwiają korzystanie z różnorodnych form terapii zajęciowej, dostosowanej do potrzeb uczestnika, tj: indywidualne i zespołowe treningi funkcjonowania w codziennym życiu: czynności samoobsługowych, kulinarnych, higieny i dbałości o wygląd zewnętrzny, budżetowych, treningi umiejętności interpersonalnych, rozwiązywania problemów i umiejętności spędzania czasu wolnego, terapię zajęciową, ruchową, zajęcia rewalidacyjne, psychoedukacja, poradnictwo socjalne, psychologiczne, integracja społeczna.

W Powiecie Ełckim funkcjonują:

1. **Środowiskowy Dom Samopomocy w Ełku** – placówka dziennego pobytu dla osób dorosłych z zaburzeniami psychicznymi, prowadzony przez miasto gmina Ełk. Liczba miejsc: 85. W 2023 roku liczba korzystających wniosła 96 osób.

Do dnia 31.12.2022 r. Środowiskowy Dom Samopomocy w Ełku funkcjonował jako dwa odrębne ośrodki wsparcia:

- **Środowiskowy Dom Samopomocy „Pod Kasztanami” w Ełku** – placówka dziennego pobytu dla osób dorosłych z zaburzeniami psychicznymi, prowadzony przez miasto gmina Ełk. Liczba miejsc: 40

Tabela 38: Liczba osób korzystających w ŚDS "Pod Kasztanami" w Ełku w latach 2020-2022

Lata	Liczba osób korzystających
2020	45
2021	46
2022	49

Źródło: Środowiskowy Dom Samopomocy „Pod Kasztanami w Ełku”.

- **Środowiskowy Dom Samopomocy „Lawendowy Zakątek w Ełku”** - jednostka organizacyjna pomocy społecznej dziennego pobytu, działająca w strukturach Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Ełku. Przeznaczony dla osób przewlekłe psychicznie chorych (w tym z chorobą Alzheimera), osób z niepełnosprawnością intelektualną, osób wykazujących inne przewlekłe zaburzenia czynności psychicznych. Liczba miejsc: 45 + 4 z całodobowym pobytem.

Tabela 39: Liczba osób korzystających w ŚDS "Lawendowy Zakątek" w Ełku w latach 2020-2022

Lata	Liczba osób korzystających
2020	43
2021	63
2022	53

Źródło: Środowiskowy Dom Samopomocy „Lawendowy Zakątek w Elku”.

2. Środowiskowy Dom Samopomocy w Nowej Wsi Elckiej - jednostka organizacyjna Powiatu Elckiego przeznaczona dla dorosłych osób z zaburzeniami psychicznymi. Liczba miejsc: 40 dziennego pobytu + 4 z całodobowym pobytem.

Tabela 40: Liczba osób korzystających w ŚDS w Nowej Wsi Elckiej w latach 2020-2023

Lata	Liczba osób korzystających
2020	41
2021	46
2022	48
2023	48

Źródło: Środowiskowy Dom Samopomocy w Nowej Wsi Elckiej, PCPR w Elku.

3. "Tęczowy Dom" Środowiskowy Dom Samopomocy w Elku placówką dziennego pobytu typu B przeznaczonego dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnej intelektualnie lub/i z niepełnosprawnościami sprzężonymi albo ze spektrum autyzmu do 30 lat. Statutowa liczba od września 2021 roku wynosi 35 miejsc.

Tabela 41: Liczba osób korzystających w ŚDS "Tęczowy Dom" w Elku w latach 2020-2023

Lata	Liczba osób korzystających
2020	51
2021	52
2022	32
2023	39

Źródło: "Tęczowy Dom" Środowiskowy Dom Samopomocy w Elku, PCPR w Elku.

5. Domy Pomocy Społecznej.

Istotnym elementem wsparcia są domy pomocy społecznej, które świadczą usługi bytowe, opiekuńcze, wspomagające i edukacyjne na poziomie obowiązującego standardu, przeznaczone dla osób wymagających całodobowej opieki z powodu wieku, choroby lub niepełnosprawności, niemogących samodzielnie funkcjonować w codziennym życiu. Organizacja domu pomocy społecznej, zakres i poziom usług świadczonych przez dom uwzględnia w szczególności wolność, intymność, godność i poczucie bezpieczeństwa mieszkańców domu oraz stopień ich fizycznej i psychicznej sprawności.

W ramach infrastruktury pomocy i wsparcia na terenie Powiatu Ełckiego funkcjonują domy pomocy społecznej. Są to:

- **Dom Pomocy Społecznej w Nowej Wsi Ełckiej** - jednostka organizacyjna Powiatu Ełckiego przeznaczona dla osób dorosłych przewlekłe psychicznie chorych, nie wymagających leczenia szpitalnego, a całodobowej opieki z powodu choroby, niemogących samodzielnie funkcjonować w codziennym życiu. Statutowa liczba miejsc – 280.
- **„Tęczowy Dom” DPS w Ełku** - ośrodek kompleksowej opieki i rehabilitacji dla dzieci i młodzieży z upośledzeniem umysłowym (umiarkowanym, znacznym i głębokim) lub/i sprzężonymi niepełnosprawnościami. Jest to placówka prowadzona przez Zgromadzenie Sióstr Benedyktynek Misjonarek w Otwocku. Statutowa liczba miejsc – 110.
- **Dom Pomocy Społecznej „Lili” w Golubiach** – niepubliczna placówka ponadlokalna prowadzona przez Mazurską Wspólnotę Gospodarczą Sp. z o.o. w Golubiach. Przeznaczony jest dla osób dorosłych, obu płci, przewlekłe psychicznie chorych, nie wymagających leczenia szpitalnego. Statutowa liczba miejsc – 100.

6. Powiatowe Centrum Pomocy Psychologiczno – Pedagogicznej w Ełku.

Na terenie Powiatu Ełckiego funkcjonuje Powiatowe Centrum Pomocy Psychologiczno – Pedagogicznej w Ełku. Spełnia istotną rolę wsparcia osób z zaburzeniami psychicznymi poprzez system edukacji przygotowany do pracy z dziećmi i młodzieżą z zaburzeniami psychicznymi oraz z ich rodzicami.

Przy Centrum działa Zespół Orzekający, który wydaje:

- Orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego dla uczniów niepełnosprawnych intelektualnie, niesłyszących, słabosłyszących, niewidomych, słabowidzących, z autyzmem, w tym z Zespołem Aspergerem, z niepełnosprawnością ruchową w tym z afazją, zagrożonych niedostosowaniem społecznym, niedostosowanych społecznie lub o potrzebie zajęć rewalidacyjno- wychowawczych dla dzieci niepełnosprawnych intelektualnie w stopniu głębokim,
- Orzeczenia o potrzebie indywidualnego obowiązkowego rocznego przygotowania przedszkolnego, orzeczenia o potrzebie nauczania indywidualnego dla uczniów, których

stan zdrowia uniemożliwia lub znacznie utrudnia uczęszczanie do szkoły,

- Opinie o potrzebie wczesnego wspomagania rozwoju.

Powiatowe Centrum Pomocy Psychologiczno – Pedagogicznej w Ełku zajmuje się: udzielaniem pomocy psychologiczno - pedagogicznej dzieciom i młodzieży z grup ryzyka, terapią zaburzeń rozwojowych i zachowań dysfunkcyjnych, pomocą uczniom w dokonywaniu wyboru kierunku kształcenia, zawodu i planowaniu kariery zawodowej, pomocą rodzicom i nauczycielom w diagnozowaniu i rozwijaniu potencjalnych możliwości oraz mocnych stron uczniów, wspomaganiem wychowawczej i edukacyjnej funkcji rodziny i szkoły. Zadania te realizowane są poprzez diagnozę, terapię, konsultacje i doradztwo, działalność psychoedukacyjną i profilaktyczną, interwencję w środowisku ucznia i poprzez działalność informacyjną.

Tabela 42: Wydawane orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego z podziałem na lata 2019-2024

Ilość wydanych orzeczeń o potrzebie kształcenia specjalnego, w tym ze względu na:			
Lata	Niepelnosprawność intelektualną w stopniu lekkim	Niepelnosprawność intelektualną w stopniu umiarkowanym i znacznym	Autyzm, w tym z Zespołem Aspargera
2019/2020	91	27	54
2020/2021	84	16	82
2022/2023	95	19	96
2023 (od I do XII)	93	21	118
2023/2024 (od IX do XII)	18	2	24

Źródło: Powiatowe Centrum Pomocy Psychologiczno – Pedagogicznej w Ełku.

Tabela 43: Wydawane orzeczenia o potrzebie nauczania indywidualnego w latach 2019-2024

Lata	Ilość orzeczeń o potrzebie nauczania indywidualnego
2019/2020	35
2020/2021	53
2022/2023	62
2023 (od I do XII)	75
2023/2024 (od IX do XII)	32

Źródło: Powiatowe Centrum Pomocy Psychologiczno – Pedagogicznej w Ełku.

7. Specjalny Ośrodek Szkolno – Wychowawczy.

placówka oświatowa funkcjonująca na terenie powiatu ełckiego, która stwarza możliwości nauki, wychowania i opieki dzieciom niepełnosprawnym intelektualnie. Dzieciom, które ze względu na obniżony poziom intelektualny, deficyty rozwojowe nie są w stanie realizować obowiązku szkolnego w szkołach masowych. Do szkół w SOSW mogą uczęszczać uczniowie z lekką, umiarkowaną, znaczną i głęboką niepełnosprawnością intelektualną.

Do Ośrodka uczniowie kierowani są przez Starostwo Powiatowe w Ełku na podstawie orzeczenia do kształcenia specjalnego, wydanego przez poradnię psychologiczno – pedagogiczną. Dzięki bardzo dobrze wykształconej kadrze pedagogicznej, specjalnym metodom i organizacji pracy placówka stwarza niepełnosprawnym wychowankom możliwość usprawniania, korygowania i kompensowania zaburzonych funkcji. Oprócz zajęć dydaktycznych i wychowawczych prowadzone są zajęcia rewalidacyjne:

- korekcyjno-kompensacyjne,
- logopedyczne,
- gimnastyka korekcyjna,
- terapia komputerowa,
- muzykoterapia,
- dydaktyczno-wyrównawcze.

Tabela 44: Liczba uczniów uczęszczających do Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego w Ełku w latach 2020-2023

Lata	Liczba uczniów z niepełnosprawnością intelektualną uczęszczających do placówki
2020	192
2021	188
2022	180
2023	191

Źródło: Specjalny Ośrodek Szkolno – Wychowawczy w Ełku.

8. Organizacje Pozarządowe.

Na terenie powiatu ełckiego działają organizacje pozarządowe, które w sposób oddolny zmieniają lokalną politykę działań ukierunkowaną na pomoc osobom z zaburzeniami psychicznymi.

- **Stowarzyszenie na Rzecz Osób z Autyzmem "Impuls" w Elku.**

Stowarzyszenie powstało z inicjatywy rodziców dzieci z zaburzeniami ze spektrum autyzmu. Priorytetem jest stworzenie osobom z autyzmem dogodnych warunków do rozwoju i funkcjonowania oraz zapobieganie skazaniu ich na wykluczenie i samotność. Istotą działań jest przede wszystkim objęcie opieką dzieci, młodzieży oraz osób dorosłych z Autyzmem i Zespołem Aspergera poprzez poradnictwo lekarza psychiatry dziecięcego, organizowanie terapii oraz różnego rodzaju zajęć dla osób z Autyzmem i Zespołem Aspergera, organizowanie szkoleń, konferencji i warsztatów.

- **Elckie Stowarzyszenie „Ostoja” na Rzecz Osób z Problemami Psychicznymi i Zagrożonych Marginalizacją.**

Stowarzyszenie zajmuje się szeroką rozumianą pomocą osobom z zaburzeniami psychicznymi i ich rodzinom. Głównym zadaniem jest niesienie pomocy dotkniętym problemami psychicznymi i osobom zagrożonym marginalizacją.

- **„Tęczowa Fundacja”.**

Działa na rzecz osób niepełnosprawnych z terenu powiatu elckiego, zwłaszcza na rzecz mieszkańców „Tęczowego Domu” Domu Pomocy Społecznej w Elku. Realizuje projekt „Tęczowa Farma”, który ma na celu aktywizację zawodową dorosłych mieszkańców dps.

- **Stowarzyszenie Przyjaciół Osób Niepełnosprawnych „Przystań” przy Domu Pomocy Społecznej w Nowej Wsi Elckiej.**

Stowarzyszenie pomaga w organizowaniu odpowiednich warunków bytowych, zdrowotnych i kulturalnych osobom niepełnosprawnym, które z powodu różnych zaburzeń psychicznych, chorób fizycznych wymagają opieki i pielęgnacji, ze szczególnym uwzględnieniem mieszkańców Domu Pomocy Społecznej w Nowej Wsi Elckiej. Stowarzyszenie jest organizatorem imprez tj: przeglądów, spartakiad, zjazdów rodzin i wycieczek dla mieszkańców domów pomocy społecznej. Dofinansowuje również mieszkańcom DPS w Nowej Wsi Elckiej wyjazdy do rodzin, a także prowadzi fundusz wsparcia w procesie leczenia dofinansowując leki oraz sprzęt rehabilitacyjny.

V. Cele i zadania Programu wraz z harmonogramem działań.

CEL GŁÓWNY 1 – zapewnienie osobom z zaburzeniami psychicznymi, w tym osobom uzależnionym oraz doświadczającym kryzysu psychicznego, wszechstronnej i kompleksowej opieki i wsparcia adekwatnych do ich potrzeb (Samorządy Powiatów) .

1.1. Cel szczegółowy	Upowszechnienie zintegrowanego i kompleksowego modelu ochrony zdrowia psychicznego w oparciu o model opieki środowiskowej			
Zadania	Forma realizacji	Termin realizacji	Podmiot realizujący	Wskaźnik monitorowania
1.1.1 opracowanie lokalnego programu zwiększenia dostępności i zmniejszenia nierówności w dostępie do różnych form środowiskowej psychiatrycznej opieki zdrowotnej, w tym rozwoju CZP oraz placówek psychiatrycznej opieki zdrowotnej dla dzieci i młodzieży w powiecie lub gminie.	Współpraca wszystkich podmiotów oraz innych placówek psychiatrycznych	Praca ciągła	Wszystkie podmioty zaangażowane w Powiatowy Program Zdrowia Psychicznego	Odsetek placówek biorących udział w Programie w okresie roku. Liczba osób objętych wsparciem w okresie roku.
1.1.2 utworzenie CZP zgodnie z zasadami organizacyjnymi	Podejmowanie działań w celu utworzenia CZP (uwarunkowane kontraktami z NFZ)	Praca ciągła	Powiat Ełk, Miasto/Gmina Ełk, Organizacje Pozarządowe	
1.2 Cel szczegółowy	Upowszechnienie zróżnicowanych form pomocy i oparcia społecznego			
1.2.1 aktualizacja poszerzenia, zróżnicowania i unowocześniania pomocy i oparcia społecznego dla osób z zaburzeniami psychicznymi, w zakresie pomocy: bytowej, mieszkaniowej, stacjonarnej oraz samopomocy środowiskowej	Prowadzenie ŚDS, DPS oraz WTZ dla mieszkańców Powiatu Ełckiego.	Praca ciągła	DPS, ŚDS, PCPR, OPS, Organizacje	Liczba wydanych orzeczeń o stopniu niepełnosprawności ogółem oraz z symbolem 01 – U,

			Pozarządowe, Poradnie, WTZ	02 - P, 12-C. Liczba udzielonych porad oraz ich rodzaj. Liczba korzystających z różnych form pomocy. Grupy społeczne (wiek, płeć) które korzystały z pomocy.
1.2.2 wspieranie finansowe projektów organizacji pozarządowych służących rozwojowi form oparcia społecznego dla osób z zaburzeniami psychicznymi	Granty, Środki UE	Realizacja ciągła w trakcie trwania programu	Zarząd Powiatu Ełckiego, Miasto/Gmina Ełk Gmina Stare Juchy, Gmina Prostki, Gmina Kalinowo	Liczba ogłoszonych konkursów. Wysokość środków finansowych. Liczba organizacji pozarządowych.
1.2.3 zwiększenie udziału zagadnień pomocy osobom z zaburzeniami psychicznymi w działalności powiatowych centrów pomocy rodzinie	Wspieranie rozwoju usług asystenta osobistego osoby niepełnosprawnej, pozyskiwanie środków finansowych na działania z zakresu wsparcia osób niepełnosprawnych ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, współpraca z ośrodkami pomocy społecznej w zakresie usprawniania integracji	Realizacja ciągła w trakcie trwania programu	PCPR	Liczba i rodzaj podjętych działań. Wysokość środków dofinansowania z PFRON. Informacje o nowych formach pomocy.

	społecznej z osobami z zaburzeniami psychicznymi.			
1.3 Cel szczegółowy	Aktywizacja zawodowa i społeczna osób z zaburzeniami psychicznymi			
1.3.1 zwiększanie dostępności rehabilitacji zawodowej, organizacja poradnictwa zawodowego i szkoleń zawodowych dla osób z niepełnosprawnościami, w tym z zaburzeniami psychicznymi	1. Diagnoza niepełnosprawnych osób bezrobotnych i poszukujących pracy z zaburzeniami psychicznymi (odbycie rozmów informacyjno – doradczych ze wszystkimi osobami z zaburzeniami psychicznymi w celu rozpoznania potrzeb w zakresie aktywizacji zawodowej, opracowanie Indywidualnych Planów Działań dla osób zainteresowanych aktywizacją zawodową) celem dostosowania działań PUP do faktycznych potrzeb osób z zaburzeniami psychicznymi określonych w	Realizacja ciągła w trakcie trwania programu	Powiatowy Urząd Pracy	Liczba osób z symbolem orzeczenia 01 – U, 02 - P, 12-C zarejestrowanych w Urzędzie Pracy. Liczba osób z zaburzeniami psychicznymi objętych indywidualną poradą zawodową, grupową poradą zawodową. Rodzaj finansowanych instrumentów pracy lub usług. Liczba opracowanych Indywidualnych Planów Działania.

	oparciu o wyniki diagnozy. 2. Poradnictwo zawodowe dla osób niepełnosprawnych z zaburzeniami psychicznymi w celu pomocy w wyborze odpowiedniego zawodu, miejsca zatrudnienia, kierunku przekwalifikowania lub instrumentu aktywizacji zawodowej. 3. Kształtowanie postaw gotowości do podjęcia pracy wśród osób niepełnosprawnych z zaburzeniami psychicznymi poprzez warsztaty aktywnego poszukiwania pracy. 4. Prowadzenie działań zgodnie z ustawą o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, o rehabilitacji			
--	---	--	--	--

	zawodowej i społecznej oraz zatrudnieniu osób niepełnosprawnych.			
1.3.2 prowadzenie kampanii szkoleniowo-informacyjnej adresowanej do pracodawców promującej zatrudnianie osób z niepełnosprawnościami, w tym z zaburzeniami psychicznymi	1. Spotkania z pracodawcami. 2. Prowadzenie pośrednictwa pracy. 3. Współpraca z organizacjami pozarządowymi i fundacjami działającymi na rzecz osób niepełnosprawnych z zaburzeniami psychicznymi	Realizacja ciągła w trakcie trwania programu	Powiatowy Urząd Pracy, Ośrodki Pomocy Społecznej, Organizacje pozarządowe.	Rodzaj podjętych działań na rzecz zwiększenia udziału zatrudnienia osób z zaburzeniami psychicznymi. Formy kontaktów z pracodawcami.
1.3.3 zwiększenie udziału zatrudnienia osób z zaburzeniami psychicznymi w działalności powiatowych urzędów pracy	Zatrudnienie subsydiowane realizowane w następujących formach: staże, prace interwencyjne, doposażenie miejsc pracy.	Realizacja ciągła w trakcie trwania programu	Powiatowy Urząd Pracy	Ilość osób z zaburzeniami psychicznymi, które skorzystały z poszczególnych form wsparcia zawodowego: staże, prace interwencyjne, doposażenie miejsc pracy. Wysokość udzielonego dofinansowania do

				doposażenia miejsc pracy. Wysokość poniesionych nakładów finansowych na realizację staży, prac interwencyjnych.
1.4 cel szczegółowy	Skoordynowanie dostępnych form opieki i pomocy			
1.4.1 powołanie lub kontynuacja działania lokalnego zespołu koordynującego realizację Programu; skład zespołu ustala się w sposób zapewniający właściwą reprezentację samorządu powiatu lub gminy, placówek realizujących zadania z zakresu ochrony zdrowia psychicznego, pozarządowych organizacji samopomocowych; zarząd powiatu zapewni działaniom zespołu niezbędną pomoc administracyjną	Powołanie Zespołu ds. Opracowania Powiatowego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego na lata 2024-2030 dla Powiatu Ełckiego	Zadanie zrealizowane Zarządzenie nr 13.2024 Starosty Ełckiego z dnia 25 marca 2024 r.	Starosta Ełcki	Nie dotyczy
1.4.2 opracowanie lub aktualizacja lokalnego programu ochrony zdrowia psychicznego, zawierającego szczegółowy plan zapewnienia mieszkańcom koordynowanych, medycznych i społecznych świadczeń	Opracowanie Powiatowego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego na lata 2024-2030 dla Powiatu Ełckiego	Zadanie zrealizowane	Zespół ds. Opracowania Powiatowego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego na lata 2024-2030 dla Powiatu Ełckiego powołany Zarządzeniem nr 13.2024 Starosty Ełckiego z dnia 25 marca 2024 r.	Nie dotyczy

1.4.3 realizacja, koordynowanie i monitorowanie lokalnego programu ochrony zdrowia psychicznego	Realizacja zgodnie z zapisami Harmonogramu zadań PPOZP na lata 2024-2030. Opracowywanie i przedstawienie Zarządowi Powiatu rocznego sprawozdania	Realizacja ciągła w trakcie trwania Programu	Wszystkie podmioty wskazane w Harmonogramie. PCPR	Sprawozdanie z realizacji programu
1.4.4 przygotowanie i udostępnienie mieszkańcom oraz samorządowi województwa aktualizowanego corocznie przewodnika informującego o lokalnie dostępnych formach opieki zdrowotnej, pomocy społecznej i aktywizacji zawodowej dla osób z zaburzeniami psychicznymi (w postaci papierowej lub elektronicznej)	Opracowanie i aktualizacja informatora w formie elektronicznej. Aktualizacja danych dla Samorządu Województwa Warmińsko – Mazurskiego do „Przewodnika o dostępnych formach: opieki zdrowotnej, pomocy społecznej, aktywizacji zawodowej i opieki w stanach kryzysu psychicznego dla osób z zaburzeniami psychicznymi, ich rodzin oraz ofiar sytuacji kryzysowych w województwie warmińsko –	Cyklicznie	Powiat Ełcki PCPR	Sposób udostępniania informatora.

	mazurskim”.			
--	-------------	--	--	--

CEL GŁÓWNY 2 - Zapewnienie osobom z zaburzeniami psychicznymi, w tym osobom uzależnionym oraz doświadczającym kryzysu psychicznego, wszechstronnej i kompleksowej opieki i wsparcia adekwatnych do ich potrzeb (Jednostki Samorządu Terytorialnego) .

2.1. Cel szczegółowy		Udzielanie wsparcia psychologiczno-pedagogicznego dzieciom, uczniom, rodzicom i nauczycielom			
Zadania		Forma realizacji	Termin realizacji	Podmiot realizujący	Wskaźnik monitorownia
2.1.1 zapewnienie wsparcia specjalistycznego dzieciom i uczniom, z uwzględnieniem ich zróżnicowanych potrzeb edukacyjnych i rozwojowych, ich rodzinom oraz nauczycielom przez poradnie psychologiczno-pedagogiczne przy współpracy z podmiotami działającymi na rzecz wsparcia dzieci, uczniów, rodzin, nauczycieli		Diagnoza, Terapia – zgodnie z zakresem działania placówki. Wsparcie rodziców i opiekunów	Praca ciągła	PPP , SOSW	Ilość wydanych orzeczeń o potrzebie kształcenia specjalnego. Ilość wydanych orzeczeń o potrzebie nauczania indywidualnego. Liczba osób objętych pomocą oraz ilość przeprowadzonych: a) diagnoz psychologicznych, b) diagnoz pedagogicznych. Liczba osób objętych wsparciem oraz ilość

				przeprowadzonych terapii rodzin, grup wsparcia dla rodziców, treningów wychowawczych. Liczba osób objętych wsparciem oraz ilość udzielonego wsparcia rodzicom i nauczycielom w przypadku wystąpienia trudności emocjonalnych.
2.1.2 udzielanie pomocy psychologiczno-pedagogicznej dzieciom i uczniom, z uwzględnieniem ich zróżnicowanych potrzeb edukacyjnych i rozwojowych, ich rodzinom oraz nauczycielom w jednostkach systemu oświaty	Analizy potrzeb uczniów. Działania pedagogów, psychologów, terapeutów i pozostałych specjalistów.	Praca ciągła	PPP, SOSW oraz szkoły, ŚDS, WTZ, DPS, PCPR, OPS	Rodzaj oraz ilość podejmowanych działań.

VI. Sprawozdawczość.

Corocznie w ramach monitoringu Zespół koordynujący realizację Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego w Powiecie Ełckim na lata 2024-2030 dokona dokładnej analizy realizacji programu. Monitorowanie przebiegu realizacji programu odbywać się będzie w oparciu o coroczne sprawozdania podmiotów zaangażowanych w jego realizację.

Sprawozdanie z jego realizacji przedstawione zostanie Zarządowi Powiatu Ełckiemu oraz wymagającym tego jednostkom zewnętrznym.

Spis tabel

Tabela 1: Ludność Powiatu Ełckiego w latach 2020-2023	6
Tabela 2: Kadra psychiatryczna w powiecie ełckim.....	8
Tabela 3: Ambulatoryjna opieka.....	9
Tabela 4: Zakres świadczeń dla osób dorosłych.....	9
Tabela 5: Zakres świadczeń dla dzieci i młodzieży.....	10
Tabela 6: Liczba udzielonych konsultacji w Oddziale Dziennym Psychiatrycznym dla osób dorosłych w latach 2020-2023.....	11
Tabela 7: Liczba osób objętych opieką psychiatryczną w PZP z 1 Wojskowego Szpitala Klinicznego z Polikliniką SPZOZ – Filia w Ełku w latach 2020-2023.....	11
Tabela 8: Liczba dzieci i młodzieży z powiatu ełckiego objętych opieką psychiatryczną w latach 2020-2023.....	12
Tabela 9: Liczba osób objętych opieką psychiatryczną w latach 2020-2023 w Ełckim Centrum Zdrowia Psychicznego.....	12
Tabela 10: Liczba osób korzystających w Przychodni Leczenia Uzależnień w Ełku w latach 2020-2023.....	14
Tabela 11: Liczba pacjentów z powiatu ełckiego leczonych na oddziałach psychiatrycznych w Szpitalach w Grajewie i Choroszczy w latach 2022-2023.....	14
Tabela 12: Zakres świadczeń ambulatoryjnych dla pacjentów z powiatu ełckiego w oddziałach psychiatrycznych w Szpitalach w Grajewie i Choroszczy w latach 2022-2023.....	14
Tabela 13: Zakres świadczeń stacjonarnych dla pacjentów z powiatu ełckiego w oddziałach psychiatrycznych w Szpitalach w Grajewie i Choroszczy w latach 2022-2023.....	15
Tabela 14: Liczba wydanych orzeczeń o stopniu niepełnosprawności o symbole 01-U, 02-P, 12-C wydanych przez Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Ełku w latach 2020-2023.....	17
Tabela 15: Liczba orzeczeń o stopniu niepełnosprawności ze względu na płeć, wydanych osobom z zaburzeniami psychicznymi w latach 2020-2023.....	17
Tabela 16: Liczba orzeczeń o stopniu niepełnosprawności ze względu na stopień, wydanych osobom z zaburzeniami psychicznymi w latach 2020-2023.....	18
Tabela 17: Liczba orzeczeń o stopniu niepełnosprawności ze względu na wiek, wydanych osobom z zaburzeniami psychicznymi w latach 2020-2023.....	18
Tabela 18: Liczba wydanych orzeczeń o niepełnosprawności o symbole 01-U, 02-P, 12-C wydanych przez Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Ełku w latach 2020-2023.....	19
Tabela 19: Liczba orzeczeń o stopniu niepełnosprawności ze względu na płeć, wydanych osobom z zaburzeniami psychicznymi w latach 2020-2023.....	19
Tabela 20: Liczba orzeczeń o niepełnosprawności ze względu na wiek, wydanych osobom z zaburzeniami psychicznymi w latach 2020-2023.....	20
Tabela 21: Dane o osobach z zaburzeniami psychicznymi zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w latach 2020-2023.....	22
Tabela 22: Wsparcie działań dla osób z zaburzeniami psychicznymi, zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w latach 2020-2023.....	22
Tabela 23: Liczba samobójstw oraz prób samobójczych w latach 2020-2023 w powiecie ełckim..	23
Tabela 24: Liczba samobójstw oraz prób samobójczych dzieci i młodzieży w latach 2020-2023 w powiecie ełckim.....	24
Tabela 25: Liczba zamachów samobójczych osób z podziałem na płeć w latach 2020-2023.....	24
Tabela 26: Liczba skutecznych zamachów samobójczych osób z podziałem na płeć w latach 2020-2023.....	24
Tabela 27: Rodzaj oraz kwota dofinansowanej pomocy z PFRON osobom z zaburzeniami psychicznymi w roku 2020.....	27

Tabela 28: Rodzaj oraz kwota dofinansowanej pomocy z PFRON osobom z zaburzeniami psychicznymi w roku 2021.....	28
Tabela 29: Rodzaj oraz kwota dofinansowanej pomocy z PFRON osobom z zaburzeniami psychicznymi w roku 2022.....	28
Tabela 30: Rodzaj oraz kwota dofinansowanej pomocy z PFRON osobom z zaburzeniami psychicznymi w roku 2023.....	29
Tabela 31: Liczba wydanych decyzji w przedmiocie skierowania do ŚDS oraz w przedmiocie umieszczenia w DPS w latach 2020-2023.....	30
Tabela 32: Liczba osób niepełnosprawnych, w tym osób z zaburzeniami psychicznymi korzystająca z stałych form pomocy społecznej w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Ełku	31
Tabela 33: Liczba osób niepełnosprawnych, w tym osób z zaburzeniami psychicznymi korzystająca z stałych form pomocy społecznej w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Starych Juchach .	32
Tabela 34: Liczba osób niepełnosprawnych, w tym osób z zaburzeniami psychicznymi korzystająca z stałych form pomocy społecznej w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Prostkach.....	32
Tabela 35: Liczba osób niepełnosprawnych, w tym osób z zaburzeniami psychicznymi korzystająca z stałych form pomocy społecznej w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Kalinowie.....	33
Tabela 36: Liczba osób niepełnosprawnych, w tym osób z zaburzeniami psychicznymi korzystająca z stałych form pomocy społecznej w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Ełku	33
Tabela 37: Liczba osób korzystających w WTZ w Ełku w latach 2020-2023.....	35
Tabela 38: Liczba osób korzystających w ŚDS "Pod Kasztanami" w Ełku w latach 2020-2022.....	36
Tabela 39: Liczba osób korzystających w ŚDS "Lawendowy Zakątek" w Ełku w latach 2020-2022	36
Tabela 40: Liczba osób korzystających w ŚDS w Nowej Wsi Ełckiej w latach 2020-2023.....	37
Tabela 41: Liczba osób korzystających w ŚDS "Tęczowy Dom" w Ełku w latach 2020-2023.....	37
Tabela 42: Wydawane orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego z podziałem na lata 2019-2024.....	39
Tabela 43: Wydawane orzeczenia o potrzebie nauczania indywidualnego w latach 2019-2024.....	39
Tabela 44: Liczba uczniów uczęszczających do Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego w Ełku w latach 2020-2023.....	40